Στρατηγός Αθανάσιος Δασκαρόλης: Ένας στρατιώτης που τίμησε τον όρκο του και τη στολή του (1897-1988)

Στρατηγός Αθανάσιος Δασκαρόλης

γράφει ο **Ιωάννης Β. Δασκαρόλης**

Πρόλογος

Ο Στρατηγός Αθανάσιος Δασκαρόλης γεννήθηκε στη Μεσσήνη στις 24 Δεκεμβρίου 1897 ως υιός του Γεωργίου Π. Δασκαρόλη και της Αικατερίνης Μιχαλοπούλου, και ήταν μικρότερος αδελφός των Δημητρίου, Παναγιώτη, Νικόλαου, Θεοδώρου, Βασιλικής, Ηλέκτρας και Αλεξάνδρας. Σε ηλικία 19 ετών εισήχθη ως 40ός επιτυχών στη Σχολή Ευελπίδων, από όπου μετά από τριετείς σπουδές αποφοίτησε, ως 8ος της σειράς του, στις 26 Αυγούστου 1919 ως Ανθυπολοχαγός Πυροβολικού, ενώ συμμαθητής του ήταν ο Γεώργιος Γρίβας μετέπειτα αρχηγός της ΕΟΚΑ.

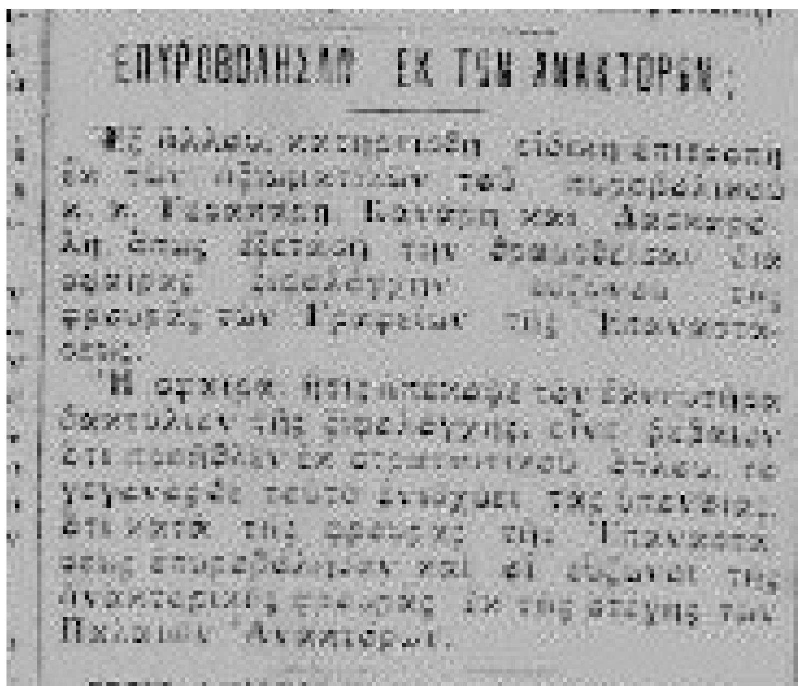
Εκστρατεία στην Μικρά Ασία και στην Ανατολική Θράκη (1919-1922)

Έλαβε μέρος στην Εκστρατεία της Μικράς Ασίας ως ανθυπολοχαγός στην 2α Πυροβολαρχία στο Α΄ Σύνταγμα Πεδινού Πυροβολικού (Σεπτέμβριος 1919-Ιούνιος 1920) και κατόπιν στην ΙΙΙ Μοίρα του Γ΄ Συντάγματος Πεδινού Πυροβολικού, υποστηρίζοντας το 5/42 Σύνταγμα Ευζώνων στις επιχειρήσεις Παπαζλή - Αξαρίου -Μπαλουκεσέρ - Ινεγκιόλ - Καράκιοϊ - Μποσεγιούκ - Κουβαλίτσα (Ιούνιος 1920-Μάρτιος 1921). Ως ανθυπολοχαγός στην 7η Πυροβολαρχία (Μάρτιος 1921-Μάρτιος1922)

συμμετείχε στις επιχειρήσεις Εσκί Σεχήρ - Σαγγαρίου, στον τομέα Ντεντέ - Τεπέ της ΙΙΙ Μεραρχίας. Τον Απρίλιο του 1922 μετατέθηκε στη Μοίρα Οβιδοβόλων Skoda των 150 χλμ.

Ως ουλαμαγός της 2ας Πυροβολαρχίας ακολούθησε την μεταφορά της μονάδας τους από την Μικρά Ασία σε Ραιδεστό για την επιχείρηση προς την Κωνσταντινούπολη στα μέσα Ιουλίου 1922, ενώ στις 13 Αυγούστου προήχθη σε υπολοχαγό. Μετά την ραγδαία εχθρική προέλαση ως αποτέλεσμα της επιθέσεως του Κεμάλ και την κατάρρευση του μετώπου, η μονάδα επέστρεψε στις 23 Αυγούστου στην Σμύρνη, σε μια τελευταία προσπάθεια συγκρότησης αμυντικής γραμμής γύρω από την πόλη. Η ολοκληρωτική ήττα είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση διαταγής στις 25 Αυγούστου για να επιστρέψει η μονάδα στην Θεσσαλονίκη, οπότε ο νεαρός υπολοχαγός κατάφερε με προσωπικές του πρωτοβουλίες να φέρει εις πέρας την αποστολή.

Μεσοπόλεμος (1922-1940)

ΕΠΥΡΟΒΟΛΗΣΑΝ ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ;

Ελεύθερος Τύπος, 10.12.1923

Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή προσχώρησε στην *"Επανάσταση του 1922"* και χρησιμοποιήθηκε στην αναγέννηση του ελληνικού Στρατού στο μέτωπο του Έβρου ως υπολοχαγός στην 2α Πυροβολαρχία Skoda (Νοέμβριος 1922-Σεπτέμβριος 1923), ενώ ορίστηκε μέλος της τριμελούς επιτροπής για τη διεξαγωγή ανακρίσεων για το αιματηρό φιλοβασιλικό συλλαλητήριο της 9ης Δεκεμβρίου 1923.[1] Το πόρισμα των ανακρίσεων δικαίωνε την επαναστατική κυβέρνηση, φαίνεται όμως από ενδείξεις που υπάρχουν, ότι δεν ήταν αντικειμενικό, αλλά ευνοούσε τους κυβερνητικούς ισχυρισμούς.[2]

Ως βενιζελικός αξιωματικός προήχθη στον βαθμό του λοχαγού στις 18 Σεπτεμβρίου 1925. Ορίστηκε καθηγητής Πυροβολικής στη Σχολή Ευελπίδων (Σεπτέμβριος 1925-Φεβρουάριος 1927),[3] ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 1930 διετέλεσε μέλος της Επιτροπής Ελέγχου Πυρομαχικών στην Πολωνία. Παράλληλα φοίτησε στη Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (πτυχίο 1932), και στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (πτυχίο 1935). Ως βενιζελικός αξιωματικός βοήθησε στην απόδραση Πλαστήρα στα ιταλοκρατούμενα Δωδεκάνησα μετά το αποτυχημένο κίνημα του 1933,[4] αλλά δεν συμμετείχε στο βενιζελικό κίνημα του 1935 και έτσι κατάφερε να αποφύγει την αποστράτευση.

Διατήρησε καλές σχέσεις και με την ηγεσία των βασιλοφρόνων αξιωματικών προαγόμενος σε ταγματάρχη στις 8 Οκτωβρίου 1935. Διετέλεσε Διευθυντής Τμήματος Μελετών Εφορείας Υλικού Πολέμου Θεσσαλονίκης από τον Μάιο του 1935 ως τον Οκτώβριο του 1937 και ήταν μέλος της επιτροπής για τον έλεγχο και παραλαβή όλμων 81χλστ. από την Γαλλία το 1938. Εισήχθη στην Ανωτέρα Σχολή Πολέμου κατόπιν εισαγωγικού διαγωνισμού και αποφοίτησε τον Ιούνιο του 1940 με ένδειξη *Λίαν Καλώς*. Ακολούθως ορίστηκε υποδιοικητής XVII Συντάγματος Ορεινού Πυροβολικού, θέση που κατείχε την $28^{η}$ Οκτωβρίου 1940.

Ελληνοϊταλικό μέτωπο (1940-1941)

Ως υποδιοικητής του XVII Συντάγματος Ορεινού Πυροβολικού της XVII Μεραρχίας, ο Αθανάσιος Δασκαρόλης εκτέλεσε βάσει σχεδίου την επιστράτευση της μονάδας του με επιτυχία και επίβλεψε την μεταφορά οδικώς 3.000 ανδρών και 1.200 ίππων από την Θεσσαλονίκη στην ελληνοαλβανική μεθόριο. Στη συνέχεια ανέλαβε καθήκοντα διοικητή τριών Μοιρών Πυροβολικού στον τομέα Κορυτσάς, στον υποτομέα της XVII Μεραρχίας. Μόλις η XVII Μεραρχία έφθασε στο μέτωπο και ανέλαβε τον τομέα της διατάχθηκε από το Γ΄ Σώμα Στρατού να επιτεθεί από τις 30 Νοεμβρίου 1940 και να καταλάβει το ύψ. 1532 στο

όρος Κάμια. Για το σκοπό αυτό η μεραρχία συγκρότησε απόσπασμα από το 31ο Σύνταγμα και το XVII Σύνταγμα Ορειβατικού Πυροβολικού, με διοικητή τον Διοικητή Πεζικού της Μεραρχίας Συνταγματάρχη Σπυρίδωνα Νίτσα.[5]

Στις 10.30 της 3ης Δεκεμβρίου, μετά από δεκάλεπτη επιτυχή προπαρασκευή πυροβολικού υπό την διοίκηση του Αθανάσιου Δασκαρόλη, [6] εκδηλώθηκε η επίθεση και τα I/31 και III/31 Τάγματα που ήταν σε πρώτη γραμμή εξόρμησαν με ενθουσιασμό και αποφασιστικότητα. Μετά από τετράωρο σκληρό αγώνα εναντίον του αντιπάλου που πρόβαλλε πεισματώδη αντίσταση και αμυνόταν σε χιονοσκεπές έδαφος, φύσει οχυρωμένου, γεμάτο βράχους και σπήλαια, με πολύ απότομες κλίσεις, τα επιτιθέμενα τάγματα κατέλαβαν στις 1430 ολόκληρο το ορεινό συγκρότημα του υψώματος 1532, το οποίο δέσποζε απόλυτα στην τοποθεσία. Συνελήφθησαν αιχμάλωτοι 13 Ιταλοί αξιωματικοί και 400 οπλίτες και κυριεύτηκε άφθονο πολεμικό υλικό.[7] Τόσο ο 9ος όσο και ο 11ος Λόχοι αγωνίστηκαν *«εκ του συστάδην»* έναντι των σκληρά αμυνομένων Ιταλών. Στον αιώνιο εκείνο βράχο, ο οποίος μαρτυρεί την ελληνική ανδρεία, βρέθηκαν πολλοί Έλληνες στρατιώτες να έχουν αλληλολογχιστεί με τους Ιταλούς και να έχουν παραμείνει όρθιοι, όπως την ώρα της μάχης. Οι απώλειες του 31ου Συντάγματος κατά τη μάχη αυτή ανήλθαν σε 6 αξιωματικούς και 50 οπλίτες νεκρούς, 17 αξιωματικούς και 350 οπλίτες τραυματίες, καθώς και 36 οπλίτες αγνοούμενους.

Για την δράση του στο μέτωπο ο Αθανάσιος Δασκαρόλης έλαβε τον βαθμό του αντισυνταγματάρχη στις 19 Δεκεμβρίου 1940. Ανέλαβε την διοίκηση του XVII Συντάγματος Ορεινού Πυροβολικού το οποίο μεταφέρθηκε στον κεντρικό τομέα στο Β' Σώμα Στρατού από τον Ιανουάριο του 1941, αναλαμβάνοντας την υποστήριξη του 28ου Συντάγματος Πεζικού και του 65ου Συντάγματος Πεζικού στις επιχειρήσεις Τρεμπεσίνα – Μετζγκόρανι – Σεντέλι από τον Μάρτιο του 1941 μέχρι το τέλος των εχθροπραξιών.

Κατοχή - Μέση Ανατολή – Δεκεμβριανά (1942-1944)

Ο Αντισυνταγματάρχης Δασκαρόλης επέστρεψε στην Αθήνα μετά την σύναψη ανακωχής στο Ελληνοϊταλικό Μέτωπο που προέβλεπε την μη αιχμαλωσία όλων των Ελλήνων μαχητών. Τον χειμώνα του 1942 αποφάσισε να διαφύγει στην Αίγυπτο ακολουθώντας την εξόριστη ελληνική κυβέρνηση. Συνεργάστηκε με τον Ταγματάρχη Ιορδανίδη για την οργάνωση της διαφυγής τους προς Αίγυπτο, με τους Αντισυνταγματάρχες Λάϊο, Μανιδάκη, Σωτηρίου, Μεσηνόπουλο, τους Ταγματάρχες Καρδαμάκη, Τιβέριο και άλλους. Ακολούθησαν μια περιπετειώδη διαδρομή από τον Τσεσμέ της Τουρκίας στη Συρία, μετά στην Παλαιστίνη με κατάληξη το Κάϊρο τον Απρίλιο του 1942.

ο Αθανάσιος Δασκαρόλης (αριστερά) στη Μέση Ανατολή

Όταν έφτασε στο Κάϊρο, ανέλαβε διοικητής του Α΄ Συντάγματος Μηχανοκινήτου Πυροβολικού 25 λιβρών, επί 23 μήνες (Φεβρουάριος 1942-Νοέμβριος 1944). Ακολούθως, τον Μάϊο του 1942, η μονάδα του αποτέλεσε το οργανικό Πυροβολικό της Ι Ταξιαρχίας Πεζικού υπό τον Παυσανία Κατσώτα.[8] Η Ι Ταξιαρχία προωθήθηκε στην περιοχή του Ελ Αλαμέϊν στις 7 Σεπτεμβρίου 1942, ενώ το Πυροβολικό της υπό τον Αντισυνταγματάρχη Δασκαρόλη συνεργάστηκε με τα τρία συντάγματα Πυροβολικού της 44ης βρετανικής Μεραρχίας. Στις 23 Οκτωβρίου 1942 ξεκίνησε η μεγάλη Συμμαχική επίθεση στο Ελ Αλαμέϊν, όπου η Ι ελληνική Ταξιαρχία εκτέλεσε με μεγάλη επιτυχία την αποστολή της αγκιστρώνοντας τις δυνάμεις του αντιπάλου ως αντιπερισπασμό για την κεντρική επίθεση των δυνάμεων του Στρατηγού Μοντγκόμερυ. Ο αντίπαλος ηττήθηκε και οι ελληνικές δυνάμεις συμμετείχαν στην καταδίωξή του, ενώ συνολικά είχαν απώλειες 11 αξιωματικούς και 117 οπλίτες νεκρούς και 480 τραυματίες.[9]

Ακολούθησε η στάση των οπλιτών και στις δύο ελληνικές ταξιαρχίες που είχαν συγκροτηθεί στην Μέση Ανατολή και βρίσκονταν στο Σουέζ για εκπαίδευση. Η στάση προήλθε από συνομωσία στρατιωτών αριστερών φρονημάτων με αφορμή το αίτημα απομάκρυνσης αξιωματικών που ήταν οπαδοί της 4ης Αυγούστου, αλλά με απώτερο πολιτικό σκοπό την υπονόμευση της εξόριστης κυβέρνησης και του Βασιλιά Γεώργιου Β΄ που είχαν σαφή αντιβενιζελικό προσανατολισμό. Η στάση ξεκίνησε στη ΙΙ Ταξιαρχία, αλλά την 1η Μαρτίου 1943 επεκτάθηκε και στην Ι Ταξιαρχία, ενώ στη στάση συμμετείχε και Α΄ Σύνταγμα Πυροβολικού του Δασκαρόλη. Ο Κατσώτας και ο Δασκαρόλης μαζί με άλλους αξιωματικούς μετέβησαν στη Βηρυτό όπου συναντήθηκαν με τον υπουργό Εθνικής Αμύνης Παναγιώτη Κανελλόπουλο, ώστε να αποφασιστεί πως θα αντιμετωπιζόταν η κρίσιμη κατάσταση.

Τόσο ο Κατσώτας, όσο και ο Δασκαρόλης πρότειναν στον Κανελλόπουλο να μην ακολουθηθεί δυναμική επέμβαση, αλλά να υπάρξει προσπάθεια για συμβιβαστική λύση, κάτι που έγινε δεκτό. Όταν όμως οι αξιωματικοί επέστρεψαν στην Ι Ταξιαρχία έμαθαν ότι όλες οι μονάδες της είχαν επαναστατήσει απαιτώντας την αλλαγή της σύνθεση της κυβέρνησης, με την υπουργοποίηση βενιζελικών προσωπικοτήτων.

Ο Παυσανίας Κατσώτας σε συνάντηση με τον Άγγλο στρατηγό Μοντγκόμερυ πριν την μάχη του Ελ Αλαμέιν

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ηγεσία της Ι Ταξιαρχίας (τόσο ο Κατσώτας όσο και ο Δασκαρόλης αλλά και άλλοι βενιζελικοί αξιωματικοί)[10] δεν είδε αρνητικά την στάση των οπλιτών, καθώς αυτή πίεζε τον Βασιλιά και την κυβέρνηση να αποκτήσει βενιζελικό πολιτικό προσανατολισμό. Για αυτό τον λόγο δεν πήραν κανένα πειθαρχικό μέτρο στα απανωτά κρούσματα απειθαρχίας που σημειώνονταν απανωτά πριν εκδηλωθεί η κρίση παρά τις συνεχείς προειδοποιήσεις αξιωματικών,[11] ενώ επέδειξε συμφιλιωτική στάση στους στασιαστές και εμμέσως προώθησε τα αιτήματά τους στην κυβέρνηση. Η πρώτη στάση των δυνάμεων στη Μ. Ανατολή διήρκεσε μόλις 8 ημέρες, χάρις την κατευναστική επέμβαση τόσο του Κατσώτα όσο και των αξιωματικών Δασκαρόλη, Παλαιοδημόπουλου και Ταβουλάρη.[12]

Λόγω της στάσης στις ταξιαρχίες η κυβέρνηση Τσουδερού ανασχηματίστηκε και συμπεριέλαβε μόνο βενιζελικούς υπουργούς (Σοφοκλής Βενιζέλος, Γ. Ρούσσος, Β. Καραπαναγιώτης, Κωνσταντίνος Αλεξανδρής), αλλά η κατάσταση στις δύο ταξιαρχίες επιδεινώθηκε με νέα στάση στις 6 Ιουλίου 1943 που οδήγησε στη διάλυση της ΙΙ Ταξιαρχίας και η τελική κομμουνιστική ανταρσία του Απριλίου του 1944 που ολοκλήρωσε τη διάλυση των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων της Μέσης Ανατολής. Η μονάδα του Δασκαρόλη προσχώρησε χωρίς εξαιρέσεις στην ανταρσία η οποία κατεστάλη από τους Βρετανούς που συνέλαβαν όλους τους στασιαστές. Ακολούθησε η οριστική εκκαθάριση των δύο ταξιαρχιών με την σύλληψη όλων των στρατιωτών αριστερών πεποιθήσεων και την συγχώνευση των υπολοίπων στην ΙΙΙ Ελαφρά Ορεινή Ταξιαρχία. Ταυτόχρονα, υπήρξε εκκαθάριση και στις τάξεις των αξιωματικών με την απομάκρυνση πολλών βενιζελικών αξιωματικών, αλλά από την εκκαθάριση αυτή δεν θίχτηκε ο Δασκαρόλης που διατήρησε την διοίκηση του Πυροβολικού και στον νέο σχηματισμό.[13]

Ο ίδιος ορίστηκε διοικητής του 22ου Ειδικού Τάγματος Πεζικού στη Μέση Ανατολή τον Αύγουστο του 1944 για επιχειρήσεις απελευθέρωσης στην Ελλάδα. Η μονάδα του πράγματι μεταφέρθηκε στην Ελλάδα και αποβιβάσθηκε στον Πειραιά στις 16 Δεκεμβρίου 1944, μετονομαζόμενη σε 144 Τάγμα Εθνοφυλακής.[14] Το τάγμα συμμετείχε στην καταστολή του Δεκεμβριανού κομμουνιστικού κινήματος αναπτυσσόμενη ως βοηθητική της ΧΙΙ βρετανικής Ταξιαρχίας στην περιοχή της Νέας Σμύρνης.[15] Συμμετείχε ενεργά στην αντεπίθεση των κυβερνητικών δυνάμεων εναντίον του ΕΛΑΣ που ξεκίνησε στις 4 Ιανουαρίου 1945, αναλαμβάνοντας δράση με επιτυχία στις περιοχές Βύθουλα και Ακαδημίας Πλάτωνος, ενώ στις 5 Ιανουαρίου κατέλαβε τον Βοτανικό όπου και στρατωνίστηκε.[16] Στις 6 Ιανουαρίου το 144 Τάγμα Εθνοφυλακής υπό τον Αθανάσιο Δασκαρόλη μεταφέρθηκε στην Πάτρα για να ενισχύσει την εκεί φρουρά που αντιμετώπιζε απειλητικές συγκεντρώσεις ενόπλων κομμουνιστών εντός της πόλης.

Μεταπολεμικά – πόλεμος στην Κορέα (1944-1954)

Μετά την ανακωχή της Βάρκιζας, ο Αντισυνταγματάρχης Δασκαρόλης ανέλαβε διοικητής της XXII Ταξιαρχίας ως τον Μάρτιο του 1946, όταν και ορίστηκε μέλος της Επιτροπής Διασυμμαχικού Ελέγχου της Γερμανίας, επειδή ήταν Γερμανομαθής. Μετέβη στο Βερολίνο τον Μάρτιο του 1946, ενώ συμμετείχε και στην Επιτροπή Πολεμικών Επανορθώσεων που συνεδρίαζε στις Βρυξέλλες. Ακολούθως παρέμεινε ως Στρατιωτικός Ακόλουθος στην ελληνική πρεσβεία της Γαλλίας και εν συνεχεία προήχθη στον βαθμό του συνταγματάρχη στις 16 Μαρτίου 1948.

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα, ανέλαβε εκ νέου διοικητής της XXII Ταξιαρχίας Πεζικού από τον Μάρτιο του 1949 ως το τέλος του εμφυλίου. Στη συνέχεια ορίστηκε διαδοχικά Διοικητής Πυροβολικού του Β' Σώματος Στρατού με έδρα την Κοζάνη (Οκτώβριος 1949-Αύγουστος 1950), υποδιοικητής XV Μεραρχίας Πεζικού με έδρα την Καστοριά (Σεπτέμβριος 1950-Ιανουάριος 1951), ενώ στις 29 Μαρτίου 1950 έλαβε τον βαθμό του ταξίαρχου.

Αριστερά ο Ταξίαρχος Αθανάσιος Δασκαρόλης, μαζί με τον Δ/τη του Ελληνικού Σμήνους επισμηναγό Ανδρέα Κορένγκο παρουσία μέλους των Ην.Εθνων στην Κορέα.

Αλλά η κορυφαία διοίκηση που ανέλαβε ο Δασκαρόλης σε όλη του την στρατιωτική καριέρα ήταν αυτή των ελληνικών εκστρατευτικών Δυνάμεων στην Κορέα που την αποτελούσαν μία μοίρα Αεροπορίας (Σμήνος Dacota) και ένα τάγμα Πεζικού. Την θέση αυτή έλαβε μετά από εισήγηση του Αρχιστράτηγου Αλέξανδρου Παπάγου, τοποθετήθηκε στο Στρατηγείο της $8^{ης}$ αμερικανικής Στρατιάς στο Ταεγκού και λειτούργησε ως Σύνδεσμος με τον Αρχιστράτηγο Μακ Αρθουρ, στο Τόκιο. Το αρχικό Εκστρατευτικό Σώμα Ελλάδος, το οποίο απεστάλη στην Κορέα την περίοδο 8 Νοεμβρίου 1950 μέχρι και 22 Αυγούστου 1951, αποτελούνταν από τη Διοίκηση με το Επιτελείο της και το Τάγμα του ΕΚΣΕ, συνολικής δύναμης 851 ανδρών με 63 οχήματα.

Αντίστοιχα, στις 13 Οκτωβρίου 1950, συγκροτήθηκε το 13ο Σμήνος Μεταφορών με 9 μεταγωγικά Dakota. Αμέσως μετά την άφιξή του στην Ιαπωνία, το σμήνος διατέθηκαν στην 21η Μοίρα της 374 Πτέρυγας Μεταφορών, λόγω της ανάγκης άμεσης συμμετοχής του στις επιχειρήσεις. Οι αποστολές που ανέλαβε ήταν: μεταφορές υλικών και εφοδίων σε περιοχές του μετώπου, μεταφορές προσωπικού, τραυματιών, αιχμαλώτων και νεκρών, ρίψεις πυρομαχικών και εφοδίων σε προκεχωρημένα τμήματα και μεταφορά ταχυδρομείου. Επιπλέον,

εκτέλεσε αποστολές νυκτερινής αναγνώρισης βαθιά στο εχθρικό έδαφος, πτήσεις πάνω από κατοικημένες περιοχές του εχθρού για εκφώνηση ανακοινώσεων προπαγάνδας και νυκτερινής υποστήριξης μαχόμενων τμημάτων με φωτιστικά. Οι επιχειρήσεις γινόταν κάτω από οποιεσδήποτε καιρικές συνθήκες κατά τη διάρκεια ημέρας και νύκτας. Στατιστικά, το σμήνος εκτέλεσε 2.916 πολεμικές αποστολές σε 13.777 ώρες πτήσης κατά τις οποίες μετέφερε 70.568 επιβάτες, 9.243 τραυματίες, 11.104.550 λίμπρες υλικών και πραγματοποίησε ρίψεις εφοδίων βάρους 17.000 λιμπρών.[17]

Το ύψωμα Σταυρός που δεσπόζει στην Καβάλα

Ο Αθανάσιος Δασκαρόλης προήχθη σε υποστράτηγο στις 23 Μαρτίου 1951 και ανέλαβε ως τελευταία μάχιμη θέση Διοικητής της ΧΙ Μεραρχίας Πεζικού με έδρα την Καβάλα (Νοέμβριος 1951-Δεκέμβριος 1953). Κατά την παραμονή του στην Καβάλα, ο Δασκαρόλης θέλησε να κατασκευάσει έναν τσιμεντένιο σταυρό στο ψηλότερο σημείο της πόλης, καθώς ανάλογους σταυρούς τοποθετούσαν σε υψώματα των βουνών της Κορέας οι Αμερικανοί. Ζήτησε τότε και έλαβε την άδεια του αείμνηστου Μητροπολίτη Φιλίππων Χρυσοστόμου, μετέπειτα Αρχιεπισκόπου Αθηνών, αλλά και των τοπικών αρχών. Οι στρατιώτες του Τάγματος Μηχανικού της μεραρχίας ανέλαβαν την κατασκευή του σταυρού και έκτοτε αυτός αποτελεί σημείο αναφοράς και τοπόσημο για την πόλη. Ο λόφος του Σταυρού, με ύψος 350 μέτρα, οφείλει τη μορφολογία του στη φύση, και το όνομά του στον τσιμεντένιο σταυρό που βρίσκεται στην κορυφή του, ο οποίος και κατασκευάστηκε το 1953. Τη δεκαετία του 1990, ο σταυρός «ντύθηκε» με φωτιζόμενες επιφάνειες και σήμερα είναι ευδιάκριτος πρωί και βράδυ από τα περισσότερα μέρη της πόλης.[18]

Ο Αθανάσιος Δασκαρόλης αποστρατεύτηκε στις 2 Δεκεμβρίου 1954 και η αποστράτευσή του δυσαρέστησε σφοδρά τους βενιζελικούς Κεντρώους, καθώς συνδέθηκε με πολιτικές σκοπιμότητές της κυβέρνησης.[19] Ο Δασκαρόλης συνέχισε να δραστηριοποιείται προσφέροντας την πλούσια διεθνή εμπειρία του σε σχετικούς οργανισμούς με το ΝΑΤΟ, ενώ διετέλεσε γενικός γραμματέας του Εθνικού Συμβουλίου Ευρωπαϊκής Κινήσεως. Την διετία 1958-1960 ήταν τακτικός αρθρογράφος της

εφημερίδας *Το Βήμα*, ενώ συμμετείχε ως ομιλητής σε σημαντικές εκδηλώσεις όπως στο Διεθνές Συνέδριο για την Άμυνα του ΝΑΤΟ που έγινε στη Θεσσαλονίκη στις 3 Νοεμβρίου 1966.[20] Ως μέλος της Πανελλήνιας Εταιρίας Αυτοδιαθέσεως Κύπρου, είχε έμμεση εμπλοκή στις εξελίξεις του Κυπριακού Ζητήματος.[21] Απεβίωσε στις 28 Μαΐου 1988 στην Αθήνα.

Επίλογος – Γενική αποτίμηση

Μετά τον θάνατό του, ο Αθανάσιος Δασκαρόλης κληροδότησε ένα κτήριο στον Δήμο Μεσσήνης σε κεντρικό σημείο της πόλης (οδός Παπαφλέσσα 3). Εκεί στεγάστηκε ο Δημοτικός Πολιτιστικός Σύλλογος *"Στρατηγός Αθανάσιος Δασκαρόλης"* και η βιβλιοθήκη της πόλης, ενώ φιλοξενεί εκθέσεις διαλέξεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Κληροδότησε επίσης και το γύρω οικόπεδο (*«Δασκαρόλειο»*), όπου τώρα οι δημότες αν τυχόν θέλουν να επισκεφτούν το κέντρο, μπορούν να σταθμεύουν εκεί τα οχήματα τους. Προς τιμήν του Στρατηγού Αθανάσιου Δασκαρόλη, ο Δήμος Γλυφάδας έχει δώσει το επώνυμό του σε κεντρική οδό της πόλης.

Ο ίδιος ο στρατηγός υπήρξε συλλέκτης σπάνιων αντικειμένων μεγάλης αξίας, βιβλίων, σπάνιων όπλων και χαρτών μεγάλης ιστορικής αξίας. Επίσης είχε διατηρήσει μεγάλο προσωπικό αρχείο από όλη του την στρατιωτική διαδρομή του οποίου η τύχη αγνοείται. Μια συλλογή του Στρατηγού Αθανάσιου Δασκαρόλη από χάρτες σχετικούς με την εκστρατεία στην Μικρά Ασία που δωρήθηκαν από την οικογένειά του, αξιοποιήθηκαν πρόσφατα από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Οι Επωμίδες του Στρατηγού Αθανάσιου Δασκαρόλη (ιδιωτική συλλογή Γρηγόρη Δασκαρόλη)

Ο Στρατηγός Αθανάσιος Δασκαρόλης διακρίθηκε για τις επιτελικές του ικανότητες, αλλά και τις οργανωτικές στις μονάδες Πυροβολικού που διοίκησε. Εκτός από τις διακρίσεις του στα πεδία των μαχών, ξεχώρισε για τις επιστημονικές γνώσεις του σε πολλά επίπεδα εκτός του στρατιωτικού. Για τον λόγο αυτό ανέλαβε υψηλές θέσεις στο εξωτερικό που απαιτούσαν ευρύτερα εφόδια από τα στενά στρατιωτικά. Ως αξιωματικός δεν έμεινε ανεπηρέαστος από την πολιτική ατμόσφαιρα που διαμορφώθηκε στις τάξεις του Στρατού στην περίοδο του Μεσοπολέμου.

Είναι όμως προς τιμήν του ότι δεν συμμετείχε ποτέ σε κανένα από τα 13 στρατιωτικά κινήματα του μεσοπολέμου, ούτε συμμετείχε σε αυτά που ακολούθησαν, αλλά τίμησε τον όρκο του υποστηρίζοντας την εκάστοτε νόμιμη κυβέρνηση. Για τον λόγο αυτό, αν και βενιζελικός αξιωματικός, είχε εξασφαλίσει την εμπιστοσύνη και των αντιβενιζελικών συναδέλφων του αλλά και όλων των δεξιών κυβερνήσεων της εποχής που έδρασε, που του εμπιστεύτηκαν πολύ σημαντικές αποστολές.

Ηθικές αμοιβές

Μ. Ασία (1919-1922)

α΄) Αριστείο Ανδρείας.

β΄) Πολεμικός Σταυρός Γ’ Τάξεως μετά (4) τεσσάρων ευφήμων μνειών εις Ημ. Δ/γάς Μεραρχιών.

γ΄) Μετάλλιο Στρατιωτικής Αξίας.

δ΄) Μετάλλιο Νίκης.

<u>1924-1940</u>

α΄) Παράσημο Φοίνικος.

β΄) Προαγωγή Μεταλλίου Στρατ. Αξίας.

Τα παράσημα και οι επωμίδες της στολής
εξόδου του Αθανάσιου Δασκαρόλη (ιδιωτική συλλογή Γρηγόρη Δασκαρόλη)

<u>1940-1946</u>

α΄) Αριστείο Ανδρείας εις Αλβανία.

β΄) Πολεμικός Σταυρός (δις) εις Αλβανία.

γ΄) Αριστείο Ανδρείας εις επιχειρήσεις Ελ - Αλαμέιν.

δ΄) Μετάλλιο Εξαίρετων Πράξεων.

ε΄) Παράσημο Γεωργίου.

στ΄) Παράσημο Βρετανικής Αυτοκρατορίας (Order of the British Empire: OBE).

<u>1946-1950</u>

α΄) Χρυσό Αριστείο Ανδρείας (δις).

β΄) Πολεμικός Σταυρός Γ’ Τάξεως.

γ΄) Σταυρός των Ταξιαρχών του Γεωργίου Α’ μετά ξιφών.

δ΄) Χρυσούς Σταυρός του Γεωργίου Α’.

ε΄) Απονομή Βαθμού Αξιωματικού από τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών Χ. Τρούμαν, για τις υπηρεσίες στην Άπω Ανατολή.

ζ΄) Στρατιωτικό παράσημο Κορέας “Ταϊγκόκ”.

Σημειώσεις

[1] *Εστία, 10.12.1923.*

[2] Δασκαρόλης Ιωάννης, *Δημοκρατικά Τάγματα – οι πραιτωριανοί της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2019, σελ. 100-104.

[3] *Μακεδονία, 16.10.1926.*

[4] Δαφνής Γρηγόρης, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων (Τόμος Β΄)*, εκδόσεις Κάκτος, Αθήνα 1997, σελ. 213.

[5] Κατάληψη του Υψώματος 1532 του Όρους Κάμια (3 – 6 Δεκ 1940) https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/9-ww2/valkania-ellinoitalikos-polemos/1940-kamia1532/

[6] Για την επιτυχή δράση του Πυροβολικού στις επιχειρήσεις ο Αντιστράτηγος Τσολάκογλου κάλεσε τον Αθάνάσιο Δασκαρόλη και του είπε τα απέδωσε την εύφημο μνεία: *“Εκάλεσα συγχαρώ σε διά την δράσιν σου. Είσαι ο πυροβολητής, ανώτατος αξιωματικός, που γνωρίζεις την ψυχή του Πεζικού και κέρδισες την εμπιστοσύνη του.”.* Αρχείο Πάνου Δασκαρόλη.

[7] Την έκβαση του Αγώνα έκρινε κυρίως ένας πρωτότυπος ελιγμός και ταυτόχρονα σπάνιο σε γενναιότητα πολεμικό κατόρθωμα του Υποδιοικητή του 31ου Συντάγματος Πεζικού, Αντισυνταγματάρχη Έφεδρου εκ Μονίμων Μπασιάκου Σωτηρίου, ο οποίος παρά την ηλικία του, οδήγησε τον 9ο Λόχο να αναρριχηθεί αρχικά στις δυτικές πλαγιές του Υψώματος 1532, να κατέλθει στη συνέχεια με σχοινιά και να ορμήσει αιφνιδιαστικά και από εγγύτατη απόσταση στο δεξιό πλευρό και στα νώτα των αντιπάλων.

[8] Κατσώτας Παυσανίας, *Η δεκαετία 1940-1950*, Αθήνα 1981, σελ. 139-140.

[9] ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Ο Ελληνικός στρατός στη Μέση Ανατολή (1941-1945), (Ελ Αλαμέιν-Ρίμινι Αιγαίο)*, εκδόσεις ΔΙΣ, Αθήνα 1995, σελ. 64-74.

[10] Λέττας Ιωάννης*, Η Ελλάδα στη Μέση Ανατολή (1941-1945)*, εκδόσεις Νεα Θέσις, Αθήνα 2003, σελ. 140-141.

[11] Ο. π. σελ. 217-218.

[12] Κατσώτας Παυσανίας, *Η δεκαετία 1940-1950*, σελ. 200-205.

[13] Λέττας Ιωάννης*, Η Ελλάδα στη Μέση Ανατολή (1941-1945)*, σελ. 555.

[14] ΓΕΣ/ΔΙΣ, *Η απελευθέρωσις της Ελλάδος και τα μετά ταύτην γεγονότα (Ιούλιος 1944 – Δεκέμβριος 1945)*, εκδόσεις ΔΙΣ, Αθήνα 1970, σελ. 397.

[15] Ό.π. σελ. 181.

[16] Ο.π. σελ. 232-233.

[17] Επίσημη ιστοσελίδα ΓΕΕΘΑ: Το ελληνικό εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα (https://geetha.mil.gr/korea/)

[18] Β. Λωλίδης, Καβάλα: Όταν κοιτάς την πόλη από τον… Σταυρό της. (https://www.amna.gr/tourism/article/465053/Kabala-Otan-koitas-tin-poli-apo-ton-Stauro-tis).

[**19] *Ελευθερία, 4.12.1954 (Δες κάτω από το επίμετρο το πλήρες δημοσίευμα, πολύ σημαντική πληροφορία)***

[20] *Ελευθερία, 30.10.1966.*

[21] *Ελευθερία, 1.7.1961.*

Πηγές

Βαρδακώστα Ιφιγένεια Δρ. *Βιογραφικό Στρατηγού Αθανάσιου Δασκαρόλη, http://eprints.rclis.org/39161/1/VARDAKOSTA_25oPSAB_Maps.pdf.*

Αρχείο Πάνου Δασκαρόλη, τ. αντιδημάρχου Μεσσήνης.

Ιδιωτική συλλογή Γρηγόρη Δασκαρόλη

Γενικό Επιτελείο Στρατού, *Ο Ελληνικός στρατός στη Μέση Ανατολή (1941-1945), (Ελ Αλαμέιν-Ρίμινι Αιγαίο),* εκδόσεις ΔΙΣ, Αθήνα 1995.

Γενικό Επιτελείο Στρατού, *Η απελευθέρωσις της Ελλάδος και τα μετά ταύτην γεγονότα (Ιούλιος 1944 – Δεκέμβριος 1945)*, εκδόσεις ΔΙΣ, Αθήνα 1970.

Λέττας Ιωάννης, *Η Ελλάδα στη Μέση Ανατολή (1941-1945)*, εκδόσεις Νεα Θέσις, Αθήνα 2003.

Δασκαρόλης Ιωάννης Β., *Δημοκρατικά Τάγματα – οι πραιτωριανοί της Β΄ Ελληνικής Δημοκρατίας*, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2019.

Δαφνής Γρηγόρης, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων (Τόμος Β΄)*, εκδόσεις Κάκτος, Αθήνα 1997.

Επίσημη ιστοσελίδα ΓΕΕΘΑ: Το ελληνικό εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα (https://geetha.mil.gr/korea/).

Κατσώτας Παυσανίας, *Η δεκαετία 1940-1950*, Αθήνα 1981.

Λωλίδης Βασίλειος, Καβάλα: Όταν κοιτάς την πόλη από τον… Σταυρό της. (https://www.amna.gr/tourism/article/465053/Kabala-Otan-koitas-tin-poli-apo-ton-Stauro-tis).

Κατάληψη του Υψώματος 1532 του Όρους Κάμια (3 – 6 Δεκ 1940) https://stratistoria.wordpress.com/1901-1950/9-ww2/valkania-ellinoitalikos-polemos/1940-kamia1532/.

Αρχειακό φωτογραφικό υλικό από την ιστοσελίδα Πάμισος - Μεσσήνη https://www.pamisos-messini.gr/

Εφημερίδες *Εστία, Ελευθερία, Μακεδονία.*